

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIETOHALLINNON LINJAUSTEN AJANKOHTAISKATSAUS

Annakaisa Iivari

Esityksen sisältö

Terveydenhuollon tietojärjestelmäarkkitehtuuri

- sähköiset potilasasiakirjat, sähköinen arkisto, eResepti
- toimeenpanon vastuut, aikataulu ja rahoitus
- mitä uudistus merkitsee terveydenhuollon ammattilaiselle ja potilaalle

Sosiaalihuollon tietojärjestelmäarkkitehtuuri

- missä mennään

Jatkokehittämistarpeet

Ohjausjärjestelmä

Terveydenhuollon tietojärjestelmäarkkitehtuuri lyhyesti

Sähköiset potilaskertomusjärjestelmät uudistetaan

-> rakenne, tietosisällöt, sähköinen allekirjoitus, tekniset standardit

Potilasasiakirjojen hakuun, luovutukseen ja arkistointiin sekä sähköiseen reseptiin rakennetaan kansalliset palvelut (Kela, TEO, Stakes)

Uudistuksen myötä potilastieto kirjataan sähköisesti yhdenmukaisella rakenteella, potilasasiakirjat allekirjoitetaan sähköisesti ja lähetetään arkistoon -> asiakirjat ovat myös haettavissa arkistosta -> kansalaiselle tarjotaan katseluyhteys

Sähköinen resepti käyttöön

Perustuu lainsäädäntöön: LAAJA LIITTYMISVELVOITE!

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskeva laki

- eduskunta hyväksyi joulukuussa 2006
- voimaan 1.7.2007 - > siirtymäaika valtakunnallisille palveluille
- asiakastietojen sähköisen käsittelyn ja luovutuksen vaatimukset ja periaatteet -> mm. palvelusta vastaavan johtajan velvollisuudet + tietosuojavastaavan nimeäminen
- valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut, niiden vastuutahot ja palveluihin liittyminen - > siirtymäaika
- tarkennukset asetuksilla - > potilasasiakirja-asetus 2007, opas 2008, maksuasetus

Laki sähköisestä lääkemääräyksestä

- Kelasta valtakunnallisen reseptitietokannan ylläpitäjä
- apteekkeilla ja terveydenhuollon organisaatioilla tulee siirtymäajan (4 v.) kuluessa olla valmius eReseptiin

Aikataulu

2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011

Potilaskertomusten yhtenäistäminen

Erilliset hankkeet

Hankkeiden klusterointi

Liittyminen arkistoon

Kokeilulaki

Uusien lakien valmistelu (arkisto, eresepti)

Lait voimaan, siirtymäaika 4v.

Valtakunnallisten palveluiden
rakentaminen

Jatkokehitystarpeet

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Potilaskertomuksen hankeyhdistelmät 2005-2009

TietoEnator
Efficia

Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Itä-Savo
Kainuu
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Kymenlaakso
Pohjois-Karjala
Päijät-Häme

MediciData
Miranda

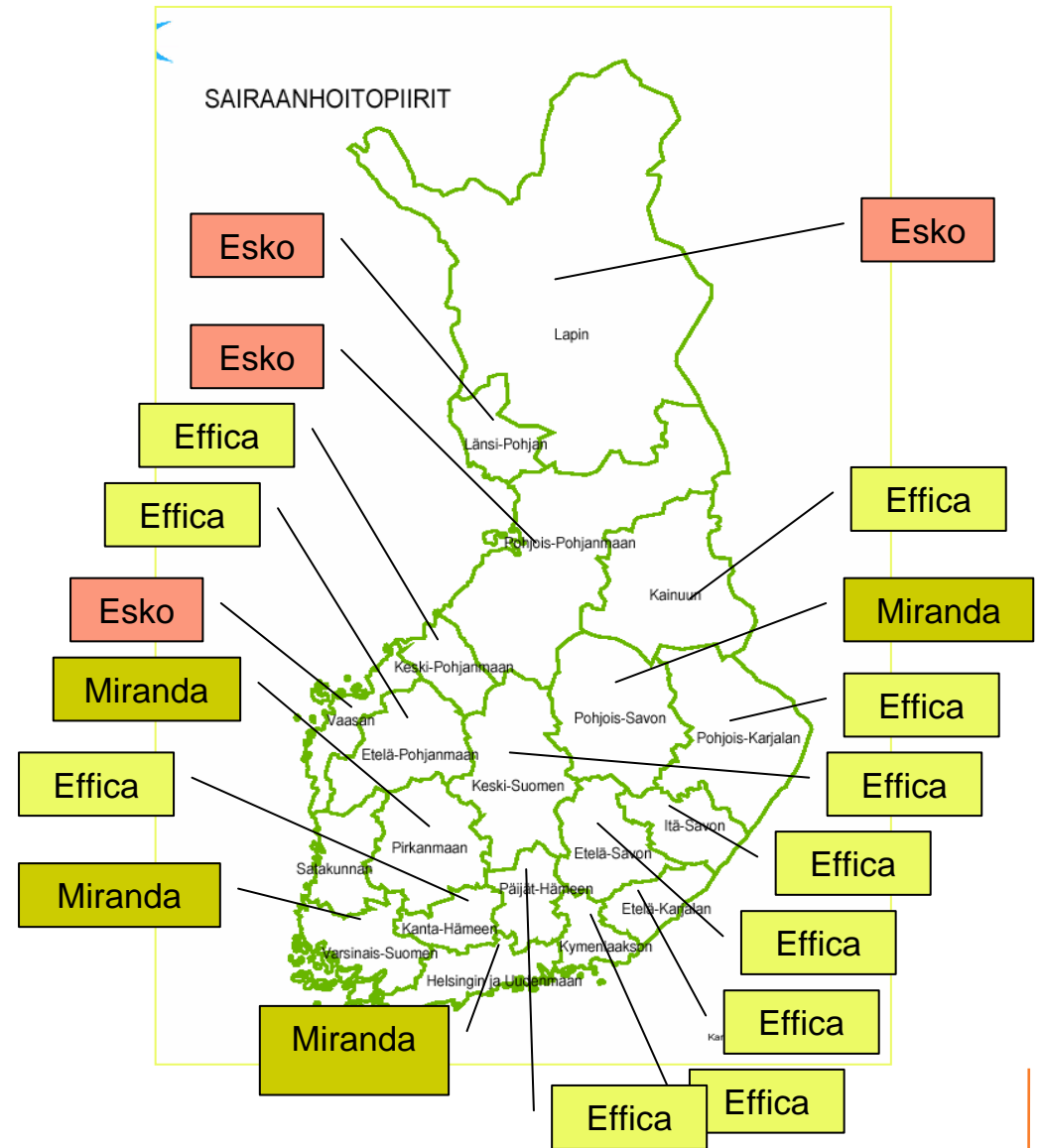
Helsinki-Uusimaa
Pirkanmaa
Pohjois-Savo
Varsinais-Suomi

Esko

Lappi
Länsi-Pohja
Pohjois-Pohjanmaa
Vaasa

WM Data
Pegasos

Helsinki
Turku
Kuopio
Tampere
Vaasa
Useita muita

Mediatri, Abilita 2007 -

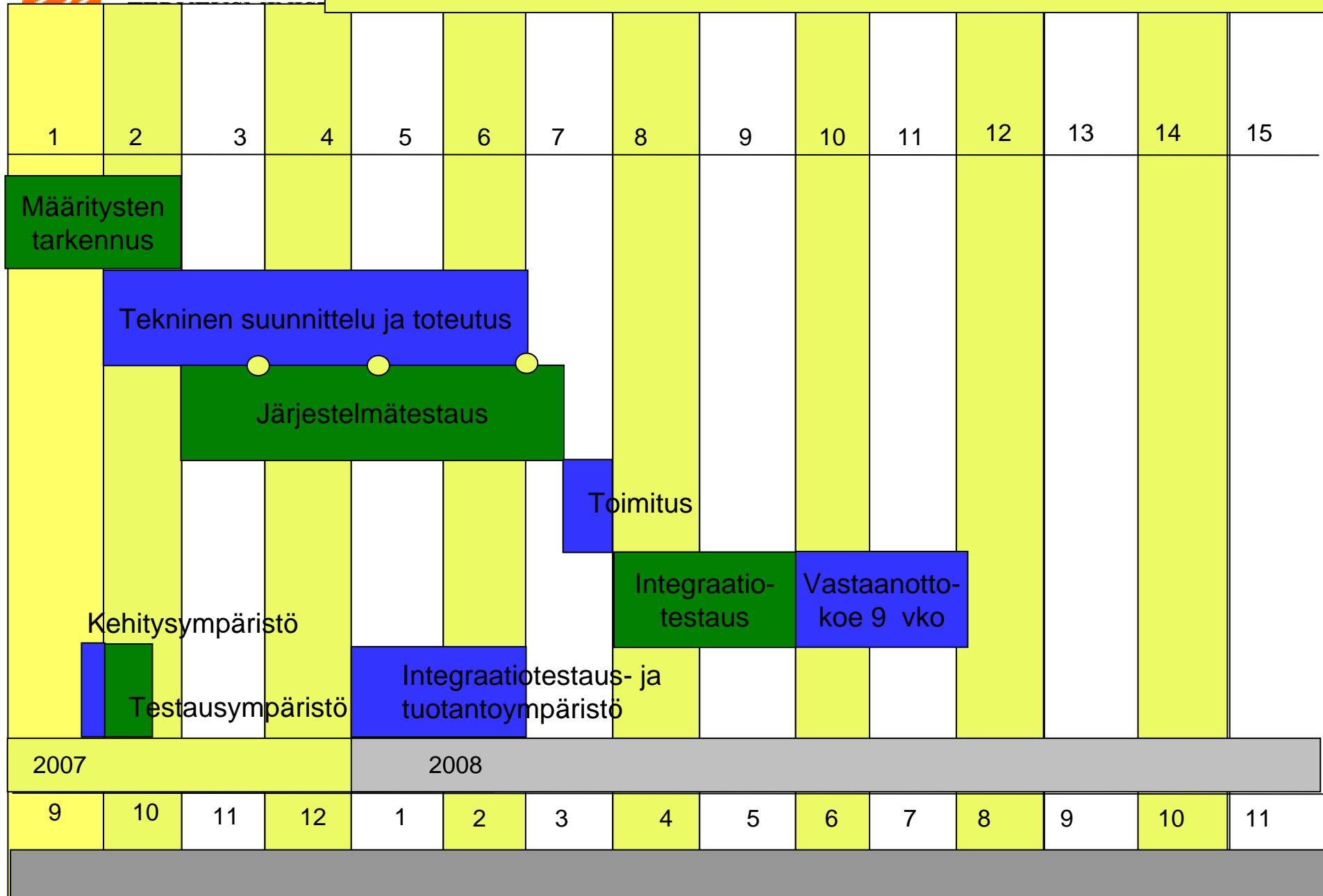

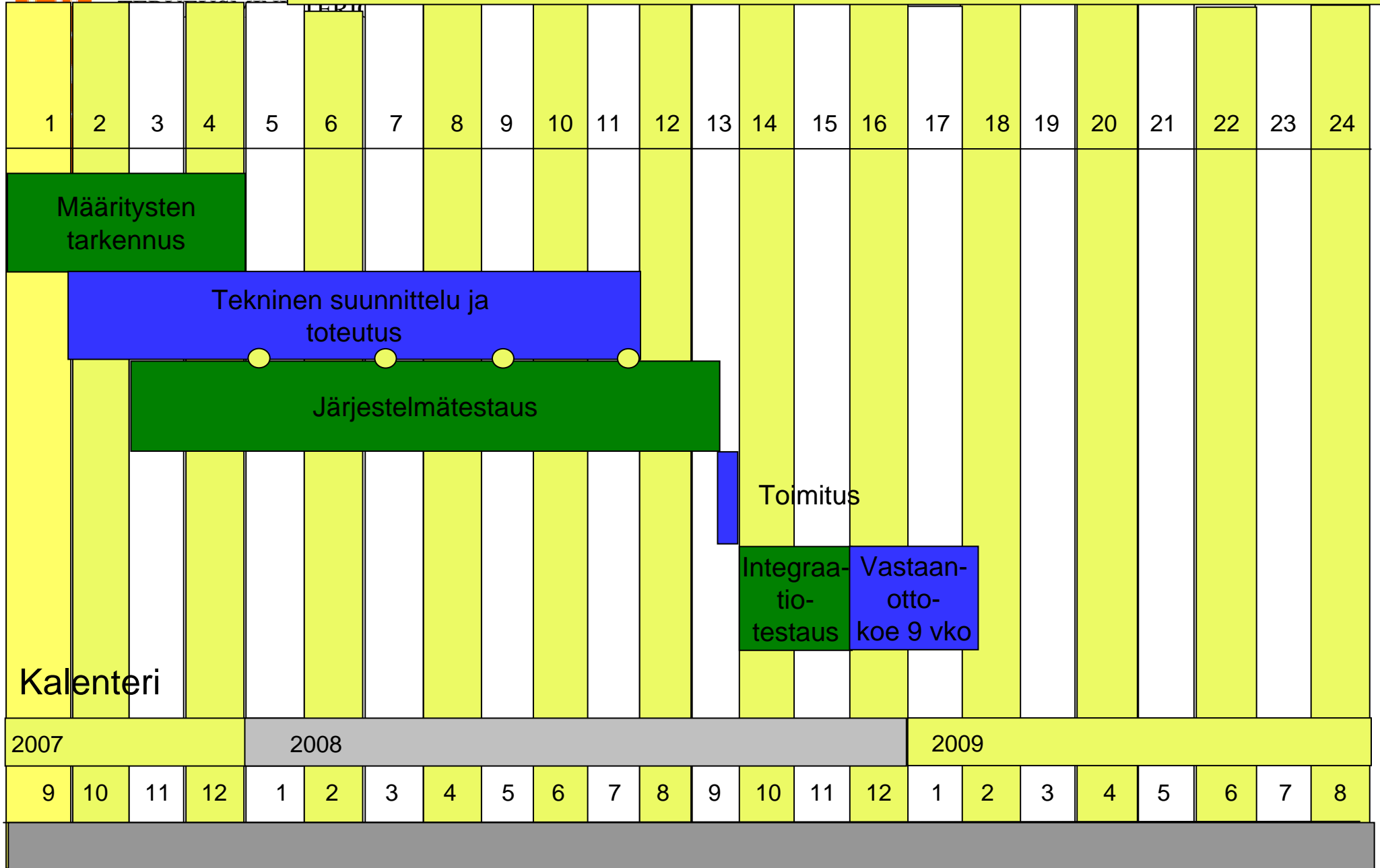
STM:n asettamat tavoitteet klustereille

- Potilaskertomusjärjestelmä täyttää vuoden 2009 loppuun mennessä kansalliseen sähköiseen arkistopalveluun ja sähköiseen reseptitietokantaan liittymisen edellyttämät vaatimukset. Toteutus vaiheistetaan seuraavasti:
 - valmius kansallisten määritysten mukaiseen eReseptiin 30.6.2008 mennessä
 - valmius lähettää potilasasiakirja-arkistoon sähköisiä asiakirjoja
 - lopun kansallisen arkkitehtuurin edellyttämät vaatimukset (mm. suostumusten hallinta ja asiakirjojen haku arkistosta) 30.6.2009 mennessä
 - sertifiointitestaukset 31.12.2009 mennessä
- Hankkeessa tulee testata asiakirjojen lähetystä ja hakua käytännössä terveydenhuollon toimintayksiköissä
- Ministeriö edellyttää myös, että hanke osallistuu Pokanen-koordinaatioryhmän työhön ja toteuttaa koordinaatioryhmässä yhteisesti tehtyjä päätöksiä.

Kelan palveluiden toteutusaikataulu: Sähköinen lääkemääräys

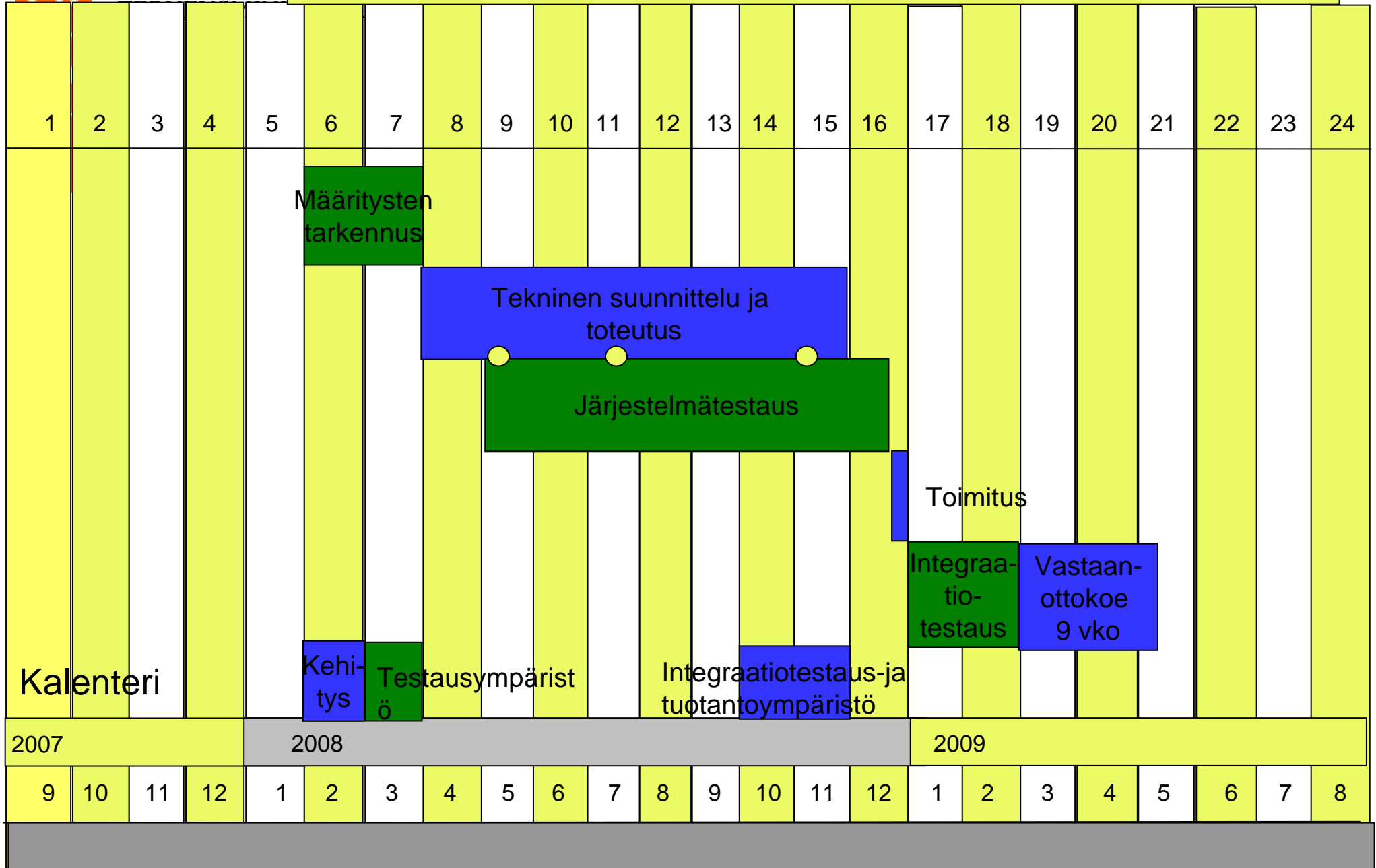
Kalenteri

2007 2008 2009

9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
---	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---

Kelan palveluiden toteutus: Kuva-arkisto (optio)

Toimeenpanon rahoitus

- valtakunnallisten palveluiden käyttö rahoitetaan käyttömaksuin
- maksuperusteet STM:n asetuksella: kustannusvastaavuus, ei vääriä kannusteita -> maksujaosto STM:n nvk:n yhteyteen?
- Kela ja TEO toimittavat vuosittain selvityksen nvk:lle kustannuksista ja arvioin seur. vuoden kustannuskehityksestä
- rakentamis- ja siirtymävaiheeseen valtion rahoitus
- potilaskertomusklustereiden rahoitus vuoteen 2009
- käyttöönoton organisoinnista ja rahoituksesta ei ole vielä päätöksiä!

Palveluun liittyminen

- Tavoitteena tuotteistaa palveluun liittyminen niin, että prosessi on molemmille osapuolille mahdollisimman sujuva ja automatisoitu
- Kela valmistelee ohjeistuksen: tekniset vaatimukset, testaus, koulutus, tuotantovaihe, liittymisprosessi, sopimuskäytännöt, tukipalvelut, muutostenhallinta, poikkeustilanteet..
- Prosessia hiotaan ensimmäisten pilotoijien kanssa
- Käyttöönoton suunnitteluun oma ”jaosto” STM:n nvk:n yhteyteen?

Mitä uudistus merkitsee terveydenhuollon ammattihenkilölle?

Periaatteessa käyttäjän ei tarvitse tietää arkistosta mitään

- Keskitetyn sähköisen arkiston tehtäviä
 - Potilasasiakirjojen vastaanotto
 - Potilasasiakirjojen säilytys
 - Potilasasiakirjojen käyttö/luovutus (kaikki luovutuspyyntöön tapahtuva luovutus tapahtuu arkiston kautta!)
 - Suostumustenhallinta ja lokit
- Ei suoraa käyttöliittymää
 - Arkistoa käytetään paikallisten potilasjärjestelmien kautta
 - Merkinnät/kirjaukset tehdään paikalliseen potilasjärjestelmään
 - Mm. käyttäjien tunnistus ja sähköiset allekirjoitukset tehdään paikallisissa perusjärjestelmissä

Mutta

- vaikka tietoteknisiä yksityiskohtia ei tarvitse tietää, suostumusten ja luovutusten periaatteet on tunnettava
- merkinnät tulee tehdä rakenteisesti, jotta tiedot olisivat keskenään yhdenmukaisia ja jotta niitä olisi helpompi hakea
- tiedot tulee allekirjoittaa sähköisesti
- tietoturvakäytäntöihin muutoksia (esimerkiksi virkakortin myöntäminen, tietojen allekirjoittaminen, käyttöoikeuksien hallinta perusjärjestelmissä yms.)

Potilaan asema ja oikeudet

- tietojen luovutus vain suostumuksen tai lain säännöksen nojalla
- suostumuksen hallinnasta yksityiskohtaiset ohjeet
- hakutietojen luovutuksen estäminen
- erityissuojattavat tiedot
- katseluyhteys potilasrekisterin tietoihin täysi-ikäiselle potilaalle

Sosiaalihuollon kansallinen tietoteknologiahanke

- TIKESOS
- <http://www.sosiaaliportti.fi/tikesos/>
- perusmäärittelytyö 2005-07
- jatkohanke 2008-11
- arkkitehtuuriratkaisujen suunnittelu 2008
 - miltä osin sosiaalihuollon asiakirjat kansalliseen arkistoon?

Jatkokehittämistarpeita

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

- informaatio
- interaktiiviset anonyymit palvelut
- interaktiiviset tunnistelliset palvelut

Kansalaisen eTerveyspalvelut

p
a
l
v
e
l
u
p
r
o
s
e
s
i

Tietojen jatkokäyttö

k
a
n
s
a
l
a
i
n
e
n

tieto terveyden edistämisestä, oireista, sairauksista

tieto omasta terveydestä: potilaskertomustiedot

kokemus omasta terveydestä: itse ylläpidetyt tiedot

anonyymi verkkoneuvonta

virtuaaliset vertaisryhmät

henkilökohtainen verkkoneuvonta esim. verkkohoitaja

tieto palveluista ja etuuksista

yhteys palvelutarjoajaan esim. ajanvaraus, hakemus

suostumuksen hallinta, esitiedot

tutkimus

tilastointi

johtaminen

tiedon hyödyntäminen jatkoprosesseissa

Kansalaisen eTerveyspalvelut

TAVOITTEET:

- mahdollisuus omatoimiseen terveyden ylläpitoon ja hoitoon
- mahdollisuus joustavaan asiointiin
- mahdollisuus terveydenhuollon prosessien tehostamiseen -> hallinnollista työtä itsepalveluksi

KEINOT:

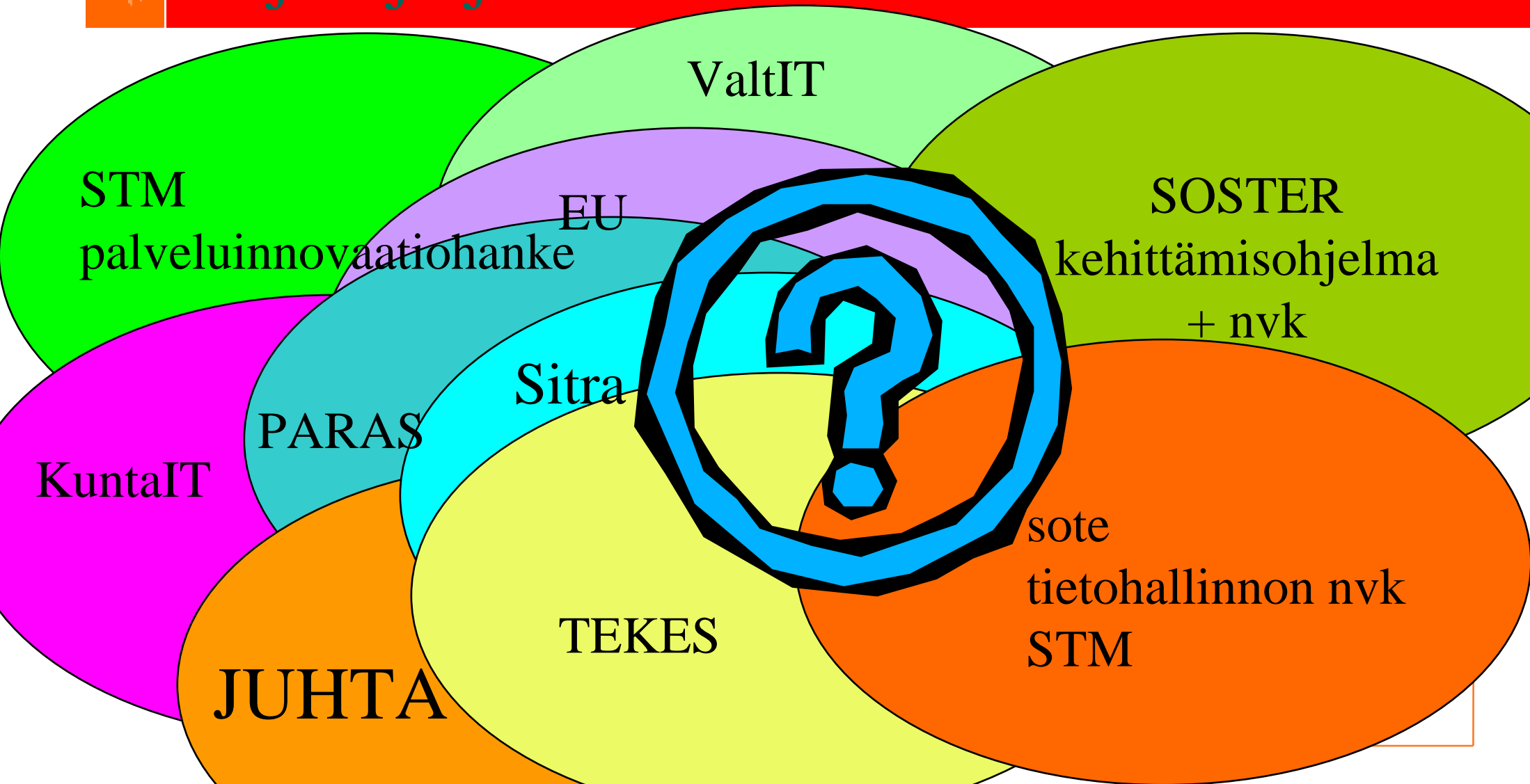
- tarvitaan yhteinen strategia -> nvk jaosto?
- tarvitaan yhteinen arkkitehtuuri, joka koostuu kansallisesti ylläpidettävistä palveluista (esim. tervesuomi, omien tietojen katselu, tunnistautuminen) sekä paikallisiin tietojärjestelmiin integroitavista palveluista (ajanvaraukset, sähköinen konsultointi, maksaminen) -> Sitra: Saini-hanke
- tarvitaan kokeiluja, kokemuksia ja koordinaatiota -> eKat, Tekes, KuntaIT

Kansalaisen käyttöliittymä?????

Tunnistaudu (VETUMA)	Tietoa terveyden edistämisestä (tervesuomi.fi)	Tietoa sairauksista ja niiden hoidosta (terveyskirjasto.fi)	Tietoa sosiaali- ja terveyspalveluista ja sosiaaliturvaetuksista mm. toimipaikkarekisterit
Katsele omia potilastietojasi (KELA)	<p style="text-align: center;">Personoitu tietosisältö (vrt. iGOOGLE)</p> <p style="text-align: center;">-koostuu kansallisesti ylläpidettävistä palveluista -paikallisiin tietojärjestelmiin integroitavista palveluista -kaupallisista palveluista</p>		
Omat merkinnät (terveystili, ravinto- liikunta- päiväkirjat, kotimittaukset tms.)			
Kysy asiantuntijalta nimettömästi (järjestöjen palvelut, esim. paihdelinkki, seksuaaliterveys)			
Kysy verkkohoitajalta			
Ajanvaraukset			
Anna suostumus ja esitiedot			
Anna palautetta	Keskusteluryhmiin (järjestöjen palvelut)		

Ohjausjärjestelmä

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäarkkitehtuurin kansallinen koordinaatio 2007

KV yhteistyö
pohjoismaat
EU
WHO

STM

Poikkihallinnollinen
yhteistyö
KuntalT
ValtIT
JUHTA
SFS
Tekes

“Solmuryhmä”

Sähköiset potilaskertomukset

Kuntaliitto/
Teknologiayritykset

Sosiaalihuollon
sähköinen
asiakastieto
TIKESOS

Kansalliset tietojärjestelmäpalvelut

TEO

Sos varmenne

STAKES

KELA

Kansalaisen
sähköinen
asiointi

ARKKITEHTUURI

TURVALLISUUS

Lait, asetukset, ohjeet

NEUVOTTELUKUNTA

Operatiiviset asiat

**Kertomukset ja
arkisto**
JAOSTO:
-STM
-Kela
-TEO
-Stakes
-KL (klusterit)
-sos.hanke

Maksut
JAOSTO:
-KL
-käyttäjät

Käyttönotot
-KELA
-käyttäjät

Kehittämisasiat

Kansalaisen
palvelut

**Arkiston
toiminnallisuuden
kehittäminen**

ILTALUKEMISTA:

[http://www.stm.fi/Resource.phx/vastt/tietoh/
ajankoht.htx](http://www.stm.fi/Resource.phx/vastt/tietoh/ajankoht.htx)

Yleiset näkymät – asiakirja muodostetaan heti, kun merkintä on valmis

- HEN - henkilötiedot
- LÄÄ - lääkehoito
- LÄH - lähete
- PAL- hoitopalaute
- ELIN -Elinluovutuskortti
- SUOS - Suostumus
- TAH - Hoitotahto
- RIS - Riskitiedot
- REC - Lääkemääräys
- DG-Diagnoosi
- RKT-Rokotukset
- A - Lääkärintodistus A
- B1 - Lääkärintodistus B1
- B2 - Lääkärintodistus B2
- C - Lääkärintodistus C
- D - Lääkärintodistus D
- E - Lääkärintodistus E
- T - Lääkärin lausunto terveydentilasta
- NT - Nuorison terveystodistus
- AJO – Lääkärinlausunto ajokyvystä
- M I - Tarkkailulähete
- M II - Tarkkailulausunto
- M III - Hoitoonmäärämisspätös
- Kuolintodistus 28 vrk:n ikäisestä tai sitä vanhemmasta vainajasta
- Kuolintodistus kuolleena syntyneestä tai alle 28 vrk:n iässä kuolleesta
- Syntymätodistus
- FL-Fysioterapian tutkimus- ja hoitomääräyslomake
- jne..

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Erikoisalakohtaiset näkymät

- asiakirja muodostuu, kun potilas poistuu vastaanotolta tai osastohoitojakson päätyttyä (pitkäaikaishoidossa 3 kk välein väliarvio)

- SIS - sisätaudit
- ANE - anestesiologia ja tehohoito
- KIR - kirurgia
- NKIR - neurokirurgia
- GYN - naistentaudit ja synnytykset
- LAS - lastentaudit
- SIL - silmätaudit
- KOR - korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- FON - foniatria
- HAM -hammas-, suu- ja leukasairaudet
- IHO -iho- ja sukupuolitaudit
- SÄD - syöpätaudit ja sädehoito
- PSY- psykiatria
- NPSY -nuorisopsykiatria
- LPSY- lastenpsykiatria
- NEU - neurologia
- LNEU -lastenneurologia
- KEU - keuhkosairaudet
- LII - liikuntalääketiede
- GEN - perinnöllisyyslääketiede
- TYÖ - työlääketiede ja työterveyshuolto FYS - fysiatria
- GER - geriatria
- YLE - yleislääketiede

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Palvelualakohtaiset

- KUN - kuntoutus
- RTG - radiologia
- LAB - laboratorio
- KLF - kliininen fysiologia
- KNF - kliininen neurofysiologia
- PAT - patologia

Perusterveydenhuollon

- äitiys-, lasten- ja perheneuvola = neuvolatoiminta
- koulu ja opiskelijaterveydenhuolto

Ammatilliset näkymät

- PUH puheterapia
- SOS sosiaalityö
- RAV ravitsemusterapia
- PSL psykologia
- TOI toimintaterapia
- FYST fysioterapia
- HOKE hoitokertomus